

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง เครื่องแบบปลัดอำเภอ: ภาพลักษณ์ความเหมาะสมและประสิทธิภาพผู้วิจัยได้กำหนด ให้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย โดย

1. สัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นผู้ที่มาใช้บริการของที่ว่าการอำเภอถึงการรับรู้ภาพลักษณ์ ความเหมาะสมต่อการใช้งาน ทักษะ ความคาดหวังต่อการประพฤติปฏิบัติ ความคาดหวังต่อการได้รับบริการ ฯลฯ ต่อปลัดอำเภอ ในขณะที่ปลัดอำเภอสวมเครื่องแบบในรูปแบบต่างๆ
2. สัมภาษณ์ข้าราชการพลเรือนสายงานอื่น หรือพนักงานทั่วไปของกรมการปกครองถึงการรับรู้ภาพลักษณ์ ความเหมาะสมต่อการใช้งาน ทักษะ ความคาดหวัง ต่อการสวมเครื่องแบบของปลัดอำเภอ ทั้งนี้อาจสัมภาษณ์โดยมีการเปรียบเทียบกับการสวมเครื่องแบบของผู้ถูกสัมภาษณ์เอง
3. สัมภาษณ์ปลัดอำเภอคนอื่นๆ ในด้านการรับรู้ของผู้พบเห็นขณะที่ตนสวมเครื่องแบบ ความเหมาะสมต่อการใช้งาน การออกแบบ และประสิทธิภาพในการทำงานเมื่อสวมเครื่องแบบ

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีคำถามนำ

3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 คือ ประชาชนทั่วไปจำนวน 5 คน 5 กลุ่มอาชีพ เช่น ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร พนักงานบริษัทเอกชน และนักศึกษา ฯลฯ เป็นต้น

เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ไม่ได้มีอาชีพรับราชการ แต่อาจมีประสบการณ์หรือความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการทั้งในระดับบุคคล หรือระดับสถาบัน ทั้งนี้อาจมีบทบาทเป็นเพียงผู้รับบริการหรืออาจจะรู้จักกับข้าราชการโดยตรงก็ได้ และ/หรืออาจจะรู้จักและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของปลัดอำเภอหรือไม่ก็ได้ ที่สำคัญ ในประสบการณ์ชีวิตของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ น่าจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับเครื่องแบบต่างๆ ไม่น่ามากนัก

3.2.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 คือ ข้าราชการสายงานอื่น หรือพนักงานทั่วไปของกรมการปกครอง จำนวนรวม 5 คน

เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ และมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบข้าราชการโดยตรง ทั้งนี้อาจจะเป็นผู้ใช้เครื่องแบบพิเศษเฉพาะสังกัด หรืออาจจะมีเครื่องแบบที่ใช้รูปแบบเดียวกันกับปลัดอำเภอก็ได้

3.2.3 ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 คือ ปลัดอำเภออื่นๆ จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็น ปลัดอำเภอรระดับปฏิบัติการ จำนวน 5 คน และ ปลัดอำเภอรระดับชำนาญการจำนวน 5 คน ซึ่งรับผิดชอบกลุ่มงาน 5 กลุ่มงานที่แตกต่างกันคือ (กลุ่มงานความมั่นคง กลุ่มงานอำนวยการความเป็นธรรม กลุ่มงานสำนักงานอำเภอ/เลขานุการ กลุ่มงานปกครองท้องถิ่น และกลุ่มงานด้านทะเบียนราษฎรและบัตรประชาชน)

การแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ออกเป็นปลัดอำเภอรระดับปฏิบัติการ และปลัดอำเภอรระดับชำนาญการ เนื่องจาก ปลัดอำเภอรระดับปฏิบัติการคือปลัดอำเภอที่มีอายุราชการยังไม่เกิน 4-6 ปี กล่าวคือ เพิ่งรับราชการได้ไม่นานนัก อาจจะยังมีประสบการณ์และความคิดเห็นต่อเครื่องแบบปลัดอำเภอที่ใช้กันในปัจจุบัน แตกต่างกับปลัดอำเภอรระดับชำนาญการซึ่งมีอายุราชการมากกว่า 4-6 ปี ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า

นอกจากนี้ ยังแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้จากภารกิจงานหลักที่รับผิดชอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ทั้งจากปลัดอำเภอที่ทำงาน ณ สำนักงานเป็นส่วนใหญ่ และปลัดอำเภอที่ทำงานภาคสนามเป็นส่วนใหญ่นั่นเอง

ทั้งนี้ การกำหนดจำนวนของผู้ให้ข้อมูลหลักไว้ที่ 20 คน ดังกล่าว สาเหตุเนื่องมาจากข้อจำกัดในด้านระยะเวลาของการศึกษาวิจัย

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ข้อมูลในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ประเภท	อาชีพ / สายงาน	เพศ	จำนวน (คน)
1	ประชาชนทั่วไป	เกษตรกร	ชาย	1
		พ่อค้า	ชาย	1
		แอร์โฮสเตส	หญิง	1
		นักวิชาการ	ชาย	1
		พนักงานเอกชน	หญิง	1

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ข้อมูลในการวิจัย (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ประเภท	อาชีพ / สายงาน	เพศ	จำนวน (คน)
2	ข้าราชการอื่นๆ	เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน	หญิง	1
		เจ้าพนักงานปปส.	หญิง	1
		ข้าราชการตำรวจ	ชาย	1
		ข้าราชการทหาร	ชาย	1
		แพทย์	ชาย	1
3	ปลัดอำเภอ	ระดับปฏิบัติการ	ชาย	4
			หญิง	1
		ระดับชำนาญการ	ชาย	3
			หญิง	2
รวม				20

3.3 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลของงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.3.1 ข้อมูลในรูปแบบเอกสาร รูปภาพ และวิดีโอ

3.3.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งรวมถึง หลักคิด ประสพการณ์ และข้อคิดเห็น ของผู้ให้ข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การรวบรวมเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องแบบข้าราชการ ทั้งรูปภาพ วิดีโอ และเอกสาร เพื่อนำมาแปลงเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยอาศัยการสนทนา ชักถามและโต้ตอบระหว่างผู้รวบรวมข้อมูล กับผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดรูปแบบของคำถามเอาไว้แล้ว เพื่อให้ข้อมูลที่ได้เกิดความเบี่ยงเบนจากประเด็นที่สัมภาษณ์น้อยที่สุด มีรูปแบบของคำถามจำแนกไว้คือ รูปแบบคำถามแบบปลายเปิด ใช้ในการสัมภาษณ์ปลัดอำเภอที่กำหนดไว้ ในเรื่องของความเหมาะสมของเครื่องแบบ และประสิทธิภาพการทำงาน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้นทางจากแหล่งข้อมูลบุคคล (Data Triangulation)

โดยเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม มาวิเคราะห์ในคำตอบ ทำให้สัมภาษณ์ และความคิดเห็น ว่ามีลักษณะของคำตอบสอดคล้องไปในทางเดียวกัน หรือมีความแตกต่างกันอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved